

**«ОДИН ПОЯС, ОДИН ШЛЯХ» ТА ПИТАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ
В КИТАЙСЬКОМУ СТИЛІ****“ONE BELT, ONE ROAD” AND THE ISSUE
OF CHINESE-STYLE MODERNIZATION****Присяжнюк Ю.І.,***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби
Львівського національного університету імені Івана Франка***Чу Чу,***аспірантка кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Ініціатива «Один пояс, один шлях» є глобальним стратегічним проектом, ініційованим Китаєм, який поєднує в собі як історичні традиції стародавнього Шовкового шляху, так і сучасні геоекономічні й геополітичні реалії. Однак значення «Одного поясу, одного шляху» значно перевищує суто економічний вимір, адже ініціатива демонструє унікальну модель модернізації, запропоновану Китаєм, яка базується на принципах соціалізму з китайською специфікою.

У статті розглянуто взаємозв'язок між ініціативою «Один пояс, один шлях» і процесами модернізації в Китаї. Дослідження ґрунтується на аналізі теоретичних основ модернізації в китайському стилі, яка передбачає гармонійне поєднання економічного зростання, збереження культурної ідентичності та інноваційного розвитку. Особливу увагу приділено тому, що «Один пояс, один шлях» є стратегічним механізмом, який одночасно відповідає внутрішнім потребам розвитку Китаю та сприяє його інтеграції в глобальну економічну систему.

Наукова новизна дослідження полягає в систематизації знань про «Один пояс, один шлях» як інструменту модернізації, що відображає стратегічний підхід Китаю до розв'язання сучасних викликів глобалізації. У статті вперше детально проаналізовано взаємозв'язок, який існує між «Одним поясом, одним шляхом» та модернізацією в китайському стилі.

Практичне значення дослідження полягає в наданні основи для подальшого аналізу економічного, політичного та культурного впливу ініціативи «Один пояс, один шлях» на країни-учасниці. Особливу увагу приділено значенню модернізації в китайському стилі для побудови спільної долі людства та її емпіричному внеску в розвиток країн, що перебувають на шляху економічного становлення.

У статті сформульовано ключові висновки, що підкреслюють важливість проекту «Один пояс, один шлях» як частини модернізаційної стратегії Китаю. Ця ініціатива не лише відповідає національним інтересам Китаю, але й сприяє зміцненню міжнародної співпраці, створенню нових економічних зв'язків та розвитку багатостороннього діалогу.

Ключові слова: «Один пояс, один шлях»; модернізація в китайському стилі; взаємозв'язок; теоретичні основи, якісний розвиток.

The One Belt, One Road Initiative is a global strategic project initiated by China that combines both the historical traditions of the ancient Silk Road and modern geo-economic and geopolitical realities. However, the significance of “One Belt, One Road” goes far beyond the purely economic dimension, as the initiative demonstrates a unique model of modernization proposed by China, based on the principles of socialism with Chinese characteristics.

The article examines the relationship between the Belt and Road Initiative and the processes of modernization in China. The study is based on the analysis of the theoretical foundations of Chinese-style modernization, which involves a harmonious combination of economic growth, preservation of cultural identity and innovative development. Particular attention is paid to the fact that “One Belt, One Road” is a strategic mechanism that simultaneously meets China's internal development needs and promotes its integration into the global economic system.

The scientific novelty of the study lies in the systematization of knowledge about “The Belt and Road Initiative” as a modernization tool that reflects China's strategic approach to addressing the current challenges of globalization. The article is the first to analyze in detail the relationship that exists between “One Belt, One Road” and Chinese-style modernization.

The practical significance of the study is to provide a basis for further analysis of the economic, political and cultural impact of the Belt and Road Initiative on the participating countries. Particular attention is paid to the significance of Chinese-style modernization for building a common destiny of mankind and its empirical contribution to the development of countries on the path of economic development.

The article formulates key conclusions that emphasize the importance of the One Belt, One Road project as part of China's modernization strategy. This initiative not only meets China's national interests, but also contributes to strengthening international cooperation, creating new economic ties, and developing multilateral dialogue.

Key words: “One Belt, One Road”; Chinese-style modernization; interconnection; theoretical foundations, qualitative development.

Постановка проблеми. Ініціатива «Один пояс, один шлях» є однією з найамбітніших стратегій сучасного Китаю, яка має не лише економічне, але й геополітичне значення. Вона спрямована на розвиток транспортної, інфраструктурної, фінансової та культурної взаємодії між країнами, що розташовані вздовж її маршрутів. У той же час «Один пояс, один шлях» слугує відображенням китайської модернізації, яка відрізняється своїм національним колоритом, поєднуючи історичний досвід, соціалістичні принципи та інноваційні рішення. Незважаючи на значний інтерес до цієї ініціативи, залишається недостатньо вивченим питання її зв'язку з китайським підходом до модернізації, що створює потребу в системному аналізі цього феномену.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці з різних країн приділяють значну увагу ініціативі «Один пояс, один шлях». Зарубіжні дослідники, зокрема А. Клементе, Н. Спайкмен та інші, аналізують її геополітичний вплив, акцентуючи увагу на новому балансі сил у світі. Китайські вчені, наприклад, Ду Дебін та Ма Яхуа, досліджують вплив ініціативи «Один пояс, один шлях» на внутрішню модернізацію Китаю, підкреслюючи її роль у розвитку інфраструктури та регіональної інтеграції.

Водночас українська наукова спільнота зосереджується на оцінці можливостей співпраці з Китаєм у рамках «Одного поясу, одного шляху», проте питання її теоретичного та практичного значення для китайської модернізації залишаються маловивченими.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Досі не існує цілісного аналізу взаємозв'язку між ініціативою «Один пояс, один шлях» та китайською концепцією модернізації. Недостатньо вивчено, яким чином «Один пояс, один шлях» слугує інструментом просування модернізації з китайською специфікою в глобальному контексті та як її реалізація впливає на формування нових міжнародних систем і норм.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є аналіз ініціативи «Один пояс, один шлях» як відображення підходу Китаю до модернізації в умовах глобалізації. Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- 1) охарактеризувати теоретичні основи модернізації з китайською специфікою;
- 2) дослідити структурні компоненти ініціативи «Один пояс, один шлях» та їхній зв'язок із внутрішніми модернізаційними процесами в Китаї.

Виклад основного матеріалу дослідження. Модернізація в китайському стилі – це унікальний шлях розвитку та модель, сформована Китаєм у процесі власної модернізації. Відмітною рисою цього підходу є поєднання економічного, політичного та культурного прогресу зі збереженням

національної культури й традиційних цінностей. На відміну від західних моделей розвитку, китайська модернізація адаптована до місцевих умов і потреб, що дає змогу зберігати культурну самобутність та забезпечувати стійкий розвиток. Вона поєднує загальні риси модернізації, притаманні всім країнам, із характерними особливостями, заснованими на китайських реаліях.

Цей підхід до модернізації базується на кількох ключових принципах: модернізація для країни з величезним населенням; загальне процвітання для всього суспільства; гармонійне поєднання матеріальної та духовної цивілізації; співіснування людини й природи; курс на мирний розвиток [1].

Концепція «модернізації в китайському стилі» вперше була чітко окреслена Генеральним секретарем Сі Цзіньпіном під час урочистостей, присвячених 100-річчю заснування Комуністичної партії Китаю.

Ця модель розвитку зосереджена на довгостроковій стабільності та комплексному прогресі. Китай обрав стійкий і поступовий шлях реформ і відкритості в економічній, політичній та соціальній сферах. Особливу увагу приділено досягненню амбітних цілей: побудові помірно процвітаючого суспільства в усіх аспектах та реалізації великого омолодження китайської нації [2, с. 21–22]. Порівняно із західними підходами, китайська модель модернізації демонструє здатність забезпечувати баланс між інноваціями та традиціями, стабільністю та розвитком, економічним зростанням і збереженням культурної спадщини.

В економічній сфері модернізація в китайському стилі базується на концепції «людиноцентризму», акцентуючи увагу на сприянні економічній трансформації та сталому розвитку. Китай активно впроваджує стратегію інноваційного розвитку, підвищуючи рівень науково-технічних досягнень та спроможність до незалежних інновацій. Значна увага приділяється розвитку цифрової економіки, інтелектуального виробництва та забезпеченню гармонійного поєднання економічного зростання з екологічною стабільністю [3].

У політичній сфері модернізація в китайському стилі підкреслює важливість партійного керівництва та соціалістичної системи з китайською специфікою. Основу цього підходу складає ідеологія, орієнтована на потреби людей, яка передбачає посилення інституційних механізмів партійного управління, впровадження верховенства права та наукового підходу до ухвалення рішень. Модернізація в політичній площині спрямована на вдосконалення політичної системи, зміцнення верховенства права та поширення соціалістичних цінностей з китайською специфікою, що глибоко інтегруються в усі аспекти суспільного життя [4, с. 27].

У соціальній сфері модернізація в китайському стилі фокусується на забезпеченні добробуту й доступності життєвих благ для населення. Китай прагне досягти всеосяжного процвітання шляхом інтеграції міського та сільського розвитку, удосконалення державних послуг у галузях освіти, охорони здоров'я, культури та соціального забезпечення. Основним принципом є пріоритетність фундаментальних інтересів народу, визнання його як центрального суб'єкта влади та активного учасника суспільних змін [4, с. 29].

Модернізація в китайському стилі – це не лише економічний розвиток, але й всеосяжний підхід до формування гармонійного суспільства. Вона спрямована на розвиток людини у всіх аспектах: економічному, політичному, культурному та соціальному. Ця модель передбачає не лише підвищення матеріального добробуту, але й створення умов для відчуття щастя, соціальної безпеки та можливостей для всебічного розвитку особистості.

Модернізація в китайському стилі також відзначається глибокою інтеграцією з традиційною культурою. Як країна з багатовіковою історією та багатою культурною спадщиною, Китай приділяє значну увагу збереженню та інноваційному розвитку своєї традиційної культури в умовах модернізації. Це поєднання дає змогу гармонійно впроваджувати сучасні технології та практики, не втрачаючи національної ідентичності.

Практика модернізації в китайському стилі сприяє узгодженому розвитку матеріальної, політичної, духовної, соціальної та екологічної складових цивілізації. Це підхід, який пропонує китайську мудрість та інноваційні рішення для якісного розвитку ініціативи «Один пояс, один шлях». Таким чином, модернізація в китайському стилі відіграє важливу роль у забезпеченні якісного розвитку «Одного поясу, одного шляху».

Водночас якісне спільне будівництво проекту «Один пояс, один шлях» є невід'ємним чинником для подальшого просування модернізації в китайському стилі. Важливим завданням є розкриття внутрішньої логіки зв'язку між цими процесами та визначення стратегічних напрямів їхньої взаємодії. Це дає змогу сформулювати чіткий шлях для реалізації цілей модернізації, спираючись на принципи якісного співробітництва в рамках проекту.

Модернізація в китайському стилі та ініціатива «Один пояс, один шлях» мають спільне духовне підґрунтя, єдині цілі розвитку та прагнення до глобальної безпеки. Якісна реалізація проекту «Один пояс, один шлях» слугує важливим інструментом для просування модернізації в китайському стилі, формування нової моделі глобального розвитку та підтримки стабільності міжнародного економічного порядку.

Побудова спільноти людської долі є ключовою складовою модернізації в китайському стилі.

Ініціатива «Один пояс, один шлях» як один із провідних міжнародних публічних продуктів і платформа для співробітництва реалізується на принципах «спільного планування, спільного будівництва та спільного використання», а також на основі концепцій відкритості, екологічності та інклюзивності. Ця ініціатива є найкращим прикладом міжнародної реалізації модернізації в китайському стилі, а також важливим інструментом її просування. Наразі «Один пояс, один шлях» об'єднує понад 150 країн і 30 міжнародних організацій, охоплюючи понад 65% території та населення світу [5].

Якісне впровадження ініціативи сприяє боротьбі з бідністю, створенню робочих місць і покращенню умов життя, розширюючи переваги співпраці для населення всього світу. За даними Світового банку, до 2030 року інвестиції в межах ініціативи зможуть вивести з крайньої бідності 7,6 мільйона осіб і з помірної бідності – 32 мільйони людей у країнах-учасницях. Крім того, ініціатива сприяє гармонізації матеріальної та духовної цивілізацій через культурне співробітництво, освітні обміни, співпрацю медіа, наукових центрів і міжособистісні взаємодії. Вона сприяє взаємоповазі між цивілізаціями, інтеграції культур і взаємному навчанню, створюючи модель багатосторонніх культурних обмінів та інновацій [6].

Крім того, якісне будівництво «Одного поясу, одного шляху» створює механізми співпраці для зеленого та низьковуглецевого розвитку, об'єднуючи зусилля для боротьби зі зміною клімату й досягнення гармонійного співіснування людини з природою. Це сприяє формуванню відкритого, стабільного та диверсифікованого світового економічного порядку, створюючи сприятливі умови для інтеграції китайських та міжнародних ринків і ресурсів.

Якісний розвиток ініціативи також є важливим етапом у формуванні нової моделі розвитку Китаю. Як зазначив Генеральний секретар Сі Цзіньпін, «потрібно прискорити формування нової моделі розвитку, підвищити якість і рівень міжнародної циркуляції та забезпечити постійне розширення високого рівня відкритості» [7]. Завдяки ініціативі «Один пояс, один шлях» Китай зміцнює зв'язок зі світом, сприяючи формуванню інтегрованої моделі відкритості, яка поєднує сухопутні, морські шляхи, внутрішні й зовнішні ринки, а також взаємодоповнює Схід і Захід. Це має вирішальне значення для створення нової високорівневої економічної системи, відкритої до світу, та прискорення формування моделі розвитку, де внутрішня циркуляція взаємодіє з міжнародною.

З точки зору внутрішнього розвитку, якісне впровадження ініціативи «Один пояс, один шлях» створює модель взаємозв'язку «шість коридорів, шість шляхів, багато країн і портів», яка інтегрує

східні, центральні та західні регіони Китаю. Це забезпечує новий імпульс для розвитку менш розвинених регіонів, сприяє їхньому економічному піднесенню та гармонізації регіонального розвитку. Взаємозв'язок між прибережними портовими містами та внутрішніми регіонами дає змогу формувати інтегровану модель відкритості, що поєднує сушу та море, внутрішні й зовнішні ринки, сприяючи збалансованому та стійкому розвитку країни. На міжнародному рівні якісне будівництво ініціативи «Один пояс, один шлях» дає змогу Китаю переосмислити свою геополітичну стратегію, звільнившись від залежності від Західного світу як основного партнера для зовнішнього співробітництва. Китай активно розширює свою увагу на регіони, які раніше залишалися поза фокусом, такі, як Південно-Східна Азія, Латинська Америка, Близький Схід і Африка. Це не лише урівноважує міжнародну торговельну структуру країни, яка раніше залежала від Заходу, але й сприяє формуванню глобальної системи подвійної циркуляції ланцюгів створення вартості з Китаєм як ключовим вузлом [8]. Такий підхід значно розширює можливості для розвитку китайської моделі модернізації, забезпечуючи її стійкість та глобальну конкурентоспроможність.

Якісний спільний розвиток ініціативи «Один пояс, один шлях» є стабілізатором міжнародного економічного порядку. Цей розвиток не лише сприяє формуванню нової моделі розвитку, а й трансформує світовий порядок та глобальні концепції, що сприяє стабільності міжнародної економічної системи. По-перше, якісне будівництво «Одного поясу, одного шляху» виводить за межі гегемоністичних підходів, заснованих на силовому змаганні, та долає мислення, що характерне для холодної війни, засноване на ідеологічному протистоянні та геополітичних іграх. Ініціатива обирає шлях мирного розвитку, що сприяє вирішенню питань досягнення тривалого миру та загальної безпеки. По-друге, ця ініціатива сприяє переосмисленню моделей розвитку для багатьох країн, що розвиваються. Орієнтуючись на китайський досвід, який акцентує увагу на пріоритетному розвитку інфраструктури, ініціатива допомагає покращити економічні моделі країн, що тривалий час стикалися з технологічною відсталістю, браком фінансування та слабкою інфраструктурою. Це поступово покращує справедливість і збалансованість міжнародного співтовариства в сферах технологій, торгівлі та регулювання. Нарешті, якісне будівництво ініціативи «Один пояс, один шлях» зміцнює роль і вплив країн, що розвиваються, та нових економік у світовій ринковій системі. Це підвищує їхню здатність впливати на регіональне та глобальне економічне управління, забезпечує можливість враховувати більше інтересів і запитів цих країн у глобальному

порядку денному. Це має вирішальне значення для реформування та вдосконалення глобальної системи управління [9, с. 28].

Підсумовуючи, можна сказати, що «Один пояс, один шлях» і модернізація в китайському стилі мають однакову сутність і внутрішню логічну однорідність і між ними існує тісний взаємозв'язок.

По-перше, ініціатива «Один пояс, один шлях» є важливою частиною зусиль Китаю, спрямованих на зміну глобальної системи управління, а також складовою модернізаційного процесу. Співпраця з країнами, розташованими вздовж цього маршруту, дає змогу Китаю сприяти економічній глобалізації, міжнародному співробітництву та вдосконаленню глобальної системи управління, створюючи стабільне, відкрите та інклюзивне міжнародне середовище для модернізації в китайському стилі.

По-друге, ініціатива «Один пояс, один шлях» сприяє економічному співробітництву між Китаєм і країнами, що проходять через цей маршрут, трансформації та якісному розвитку китайської економіки та зміцненню економічного фундаменту для модернізації в китайському стилі.

По-третє, ця ініціатива може посилити гуманістичні обміни між Китаєм і країнами-учасниками маршруту, сприяти взаємному культурному сприйняттю та забезпечити багатші культурні ресурси і духовну підтримку для побудови модернізації в китайському стилі.

Нарешті, ініціатива «Один пояс, один шлях» сприяє розвитку взаємної політичної довіри між Китаєм і країнами вздовж маршруту, зміцнює міжнародне співробітництво, забезпечуючи стабільне політичне середовище та міжнародну підтримку для модернізації в китайському стилі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Цього року виповнюється понад 10 років з часу висунення ініціативи «Один пояс, один шлях». З пропозицією модернізації в китайському стилі для сприяння великому омолодженню китайської нації, модернізація в китайському стилі та будівництво «Одного поясу, одного шляху» тісно взаємодіють між собою, разом вносячи значний історичний вклад у світ в умовах великих змін, яких не спостерігали в минулому столітті, і забезпечуючи важливі напрями для прогресу людства та історичного розвитку світового процесу.

Ініціатива «Один пояс, один шлях» є унікальним прикладом стратегічного поєднання історичного досвіду та сучасних викликів глобалізації. Вона відображає підхід Китаю до модернізації, який ґрунтується на принципах гармонійного розвитку, інноваційності, збереження національної ідентичності та адаптації до змін міжнародного середовища. Висновки, зроблені у статті, дають

зможу стверджувати, що «Один пояс, один шлях» є ключовим інструментом реалізації китайської моделі модернізації, яка має глибокі історичні корені та одночасно орієнтована на забезпечення глобального сталого розвитку.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі охоплюють такі аспекти: 1) дослідження культурного виміру ініціативи «Один пояс, один шлях». Важливим аспектом є аналіз ролі культурного обміну в зміцненні довіри та формуванні партнерських відносин між країнами-учасницями, що дасть змогу глибше оцінити довгостроковий вплив і успіх цієї ініціативи; 2) оцінка можливос-

тей інтеграції України до ініціативи «Один пояс, один шлях». Зважаючи на своє стратегічне географічне розташування, Україна має значний потенціал для активної участі в проектах ініціативи. Детальне вивчення цієї можливості сприятиме розкриттю економічних, інфраструктурних та культурних вигод для України та регіону загалом.

Таким чином, «Один пояс, один шлях» є багатогранною ініціативою, яка заслуговує на подальші міждисциплінарні дослідження. Її глибше осмислення сприятиме розумінню не лише сучасної китайської модернізації, але й глобальних процесів розвитку та співпраці у 21 столітті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Zhang Zhanbin, Wang Xuekai. Chinese-Style Modernization: Characteristics, Advantages, Challenges, and Countermeasures. *Journal of Xinjiang Normal University (Philosophy and Social Sciences Edition)*. 2022. Issue 6.
2. 方兰欣, 戚长春. 中国式现代化道路的理论基础、生成逻辑与世界意义. 厦门特区党校学报. 2022. 第八期. С. 21–22. URL: <http://old.hnskl.org/d/file/wz/qita/2023-05-06/c0302b44c4a61d2f091292d4f3de6614.pdf>
3. Lu Yanan. Big Strides in Economic Development and Environmental Improvement (Decade in China: Press release series). *People's Daily*. 2022. URL: https://www.gov.cn/xinwen/2022-05/13/content_5690083.htm
4. Wang Junwei. On the Footholds of Chinese-style Modernization. *Journal of Modernization Studies*. 2022. No. 5. P. 27–36.
5. The Belt and Road Initiative: A Key Pillar of the Global Community of Shared Future. *The State Council Information Office of the People's Republic of China*. 2023. URL: <http://www.beltandroadforum.org/english/n101/2023/1010/c124-895.html>
6. 王晓泉. 中国式现代化与“一带一路”高质量发展的逻辑关系. 欧亚经济. 2023. URL: <https://www.ydyicn.com/zjgd/342084.shtml>
7. 赵鹏. 加快构建新发展格局必须大力提升国际循环质量和水平. 人民日报. 2023. URL: <http://www.stcn.com/article/detail/797577.html>
8. 王义桅. “一带一路”让世界分享中国现代化经验. 中国社会科学网. 2021. URL: <https://www.yidaiyilu.gov.cn/p/183171.html>
9. Chu Chunma, Yin Huo. Under the Background of Chinese - Style Modernization: New Changes and New Pathways in the Construction of the "the Belt and Road". *Journal of Social Science Humanities and Literature*. 2024. Vol. 7, Issue 4. P. 27–34.